

VIA LATINA

DE LINGVA ET VITA ROMANORVM

Mª Luisa Aguilar & Jorge Tarrega mē fēcērunt

CULTURA CLÁSICA
ANNO MMXXII

Praefātiō

Aloisia et Geōrgius, Collēgiī Latīnitātis sodālēs, Antōniō suō optimō ēditōrī, patrōnō, amīcō spd

SEPTEM abhinc iam annōs cum Saguntum convenīrēmus, Antōnī, atque in multa eaque dīversa, ut nostrī est moris, inciderēmus argūmenta dē cōsiliīs nōn solum didascalīcīs, sed etiam dē rēbus quae ad hūmānitātem colendam spectant, placuit nobis colloquentibus iter suscipere longum haudque facile, quod est enchīridion cōscribere tīrōnibus primōs gradūs in linguā Latīnā discendā facientibus atque templum iam adeuntibus ingentī dulcēdine ac summā suāvitate plēnum. Fuit nobis imprīmīs, probē scīs, exemplum et tamquam aedificatiōnis fundāmentum sententia magistrī illius quem vehementer laudāmus cuiusque praecepta imitārī cōnāmur: *plūrimum in praecipiendo*, monuit Quīntiliānus, *valet ratio*. Quod igitur cōsiliū secūtī multaue alia quae hīc, tempore et spatiō cōstrictī, potius praetermittenda cēnsēmus, trēs cōstituimus cardinēs, in quibus rēs tōta, agendī modus et iūdicia verterentur:

I. Methodus et via, quibus ūtimur, **linguae ūsū** nītuntur: lingua enim Latīna Latīnē explānātur et est instrūmentum quō ā facillimīs orsī pedetemptim ad difficiliōra trāseāmus. Sic turris alta, dum alia vocābula et structūrae in aliīs iam memoriae mandātīs dictiōnibus apponuntur, in caelum prōtenditur. Rērum et vocum nōtitia singulīs capitulīs cumulātur. Neque tamen omnia vocābula vidēbis in margine dēscripta et dēlineāta: quippe liber est sic concinnātus, ut praeceptor, quī vel in harēnā docēbit, primās partēs in hāc rērum compāge agat eaque ardua eaque minus perspicua cōram discipulīs suō quisque Mārte illūstret. Opus prōrsus erit praeceptōris manū ut, Quīntiliānō dēnuō auctōre, *remedia, quae aliōquī naturā sunt aspera, mollī manū lēniantur: laudāre aliqua, ferre quaedam, mūtāre etiam redditā cūr id fiat ratiōne, inlūmināre interpōnendō aliquid suī*.

II. Rēbus gestīs Rōmānōrum est tōtus liber contextus: incipit enim ā Lārentiā, quae Rōmulum nūtrīvit atque ēducāvit, finītur ad Gracchōs frātrēs, ā quibus Rōma in discrimen adducta, iam iamque ad saeculum aureum litterārum et artium vergit. Discipulī quidem, dum linguam discunt, rēbus gestīs imbuuntur atque intrīcantur. Hūc adde nōn singula, sed secundum quodque capitulum locuplētātum esse cultūs cīvilis et hūmāni additāmentō, quō perlēctō et, sī placuerit, ā magistrīs auctō, discipulī dē antiquīs cōsuetudinibus veteribusque moribus informentur eaque omnia cum hominibus, quī hodiē sunt, cōferant et perpendant. Neque prōvinciam illam omīsimus, in quā aurea per saecula dicta excellant necnōn sint discipulīs documentō.

III. Exercitiōrum genera dēcrēvimus **varietate** spargere haud parvā, in quibus discipulī sī industriē ac diligenter sē praeparāverint, velut in palaestrā expeditiōrēs et promptiōrēs redentur. Varietās in eō est, ut alia ad capitulī rēs percipiendās spectent, alia ad vocābula ipsa memoriae mandanda, alia ad artem grammaticam exercendam. Neque tantum illa ab Erasmō vel Comeniō ērudītē cōsignāta nobisque fēliciter allāta exempla sequī voluimus, sed etiam novissimae scientiae pervestigatiōnēs hominum doctōrum quī in linguārum comparatiōnem hīscē temporibus inquirunt.

Sed huius nostrī inceptī, quod brevissimē adumbrāvimus, tibi, Antōnī, onus iam inde ab incūnābulīs ipse imposuistī, patientiā ēmendāvistī sapienterque auxistī. Trādāmus nunc lampada magistrīs, quī alacrēs arcam aperiant, trādāmus discipulīs, quī cognōscendī avidī linguam penetrent eamque tōtō animō complectantur. Vtinam effluat in iīs, mēnsibus lābentibus, amor ergā thēsaurum illum, quō post hominum memoriā dōnātī sumus, linguam scīlicet Latīnam.

Dabāmus Valentiae et Bostōniae, Kalendīs Iānuāriīs ann. MMXXII